

वली दादच्या भेटवस्तू

पुनःलेखनः अँरन शेफर्ड

चित्रेः डॅनियल सॅन सॉसी

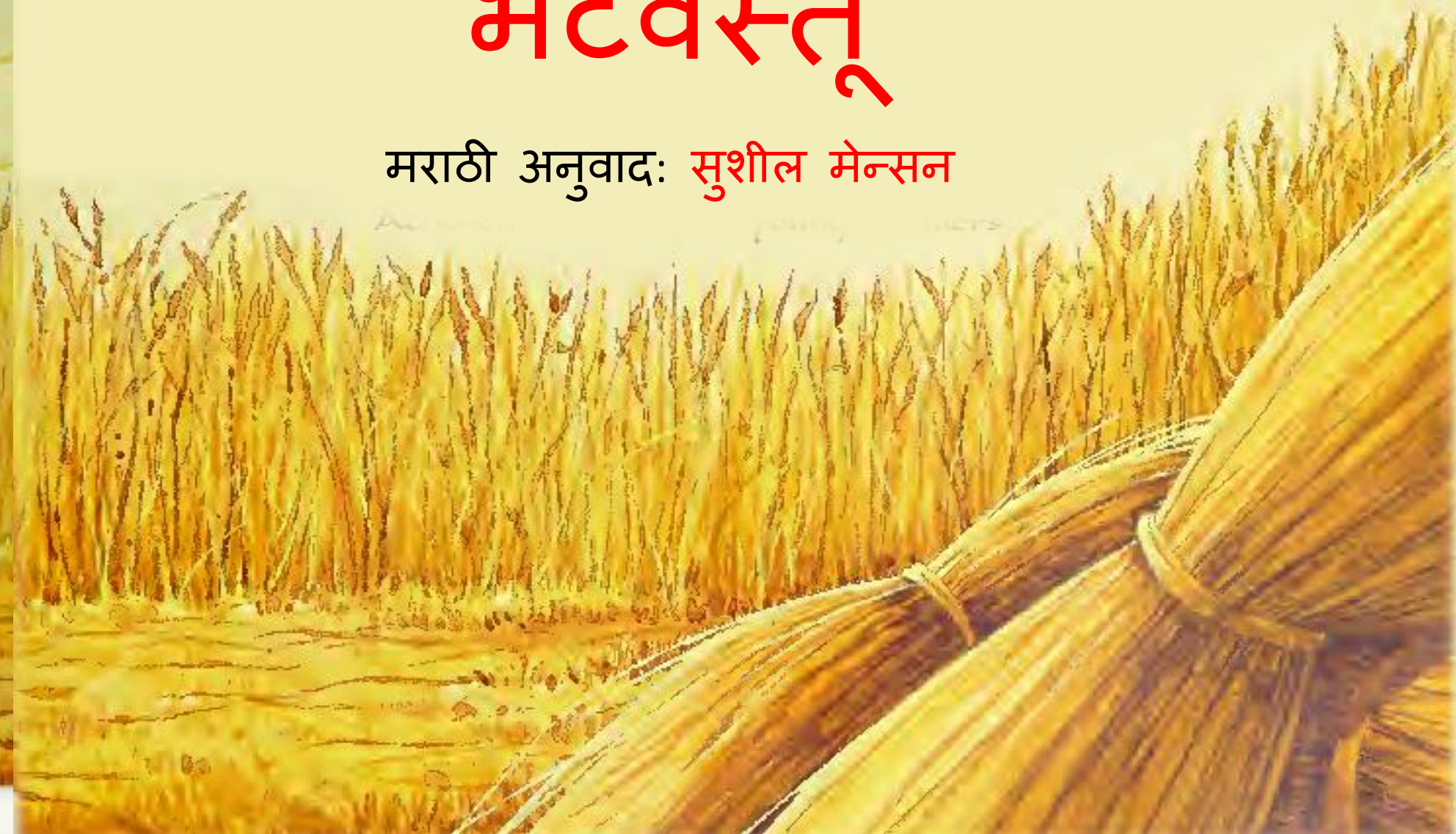

वली दादच्या भेटवस्तू

मराठी अनुवाद: सुशील मेन्सन

फार फार वर्षांपूर्वी शहरापासून दूर एका छोट्याशा झोपडीत वली दाद नावाचा एक वृद्ध राहात होता. तो गवत कापण्याचे काम करत असे.

दररोज सकाळी, वली दाद उंच, रानटी गवत कापून त्यांचे गठे बनवत असे. रोज दुपारी बाजारात जाऊन तो हा चारा विकत असे.

दररोज त्याला तीस पैसे कमाई होत असे. त्यांपैकी दहा पैसे खाण्यापिण्यावर खर्च होत. दहा पैसे इतर गोष्टींवर खर्च होत. शिल्लक दहा पैसे तो बिछान्याखाली ठेवलेल्या मातीच्या मडक्यात साठवत असे.

वली दाद आयुष्यात खूप सुखी होता.

एकदा संध्याकाळी, वली दादला मडक्यात किती पैसे साठले, ते बघावेसे वाटले. त्याने मडके बाहेर काढले. पैशाने मडके काठोकाठ भरलेले पाहून त्याला फार आश्चर्य वाटले.

“या इतक्या पैशाचं मी करू तरी काय?” तो गोंधळला. “माझ्याजवळ जे काही आहे, त्यापेक्षा जास्त काही नकोय मला.”

वली दादने खूप विचार केला. त्याला एक कल्पना सुचली.

पुढल्या दिवशी वली दादने सारा पैसा एका पोत्यात भरला आणि तो बाजारातील एका जवाहिर्याकडे गेला. पोतेभर पैसे देऊन त्याने जवाहिर्याकडून सोन्याचे एक सुंदर कडे खरेदी केले.

मग वली दाद एका फिरत्या व्यापाऱ्याच्या घरी गेला.

“मला सांगा,” वली दादने विचारले, “जगभरात सर्वात आदर्श स्त्री कोण आहे?”

“शंकाच नाही!” व्यापारी म्हणाला, “*खैस्तान*ची तरुण राणी. मी बऱ्याचदा तिच्या राजवाड्यात जातो. पूर्वेकडे तीन दिवस प्रवास केला की पोहोचतो तिथे.”

“एक मेहरबानी कराल?” वली दादने विनंती केली. “पुढच्या वेळी तुम्ही तिथे जाल, तेव्हा राणीला हे कडे द्या, माझ्याकडून भेटवस्तू म्हणून.”

व्यापारी चकीत झाला. पण त्याने वली दादची विनंती मान्य केली.

काही दिवसांनी, व्यापारी खैस्तानच्या राणीच्या राजवाड्यातत गेला. वली दादने पाठवलेली भेटवस्तू त्याने राणीला दिली.

“किती सुंदर!” कडे पाहून राणी आनंदीत झाली. “या भेटवस्तूच्या बदल्यात तुझ्या मित्राने माझ्याकडून एक भेटवस्तू स्वीकारलीच पाहिजे. माझे सेवक जगातील सर्वोत्कृष्ट रेशीम उंटावर लादून देतील तुला.”

घरी परतल्यावर व्यापारी रेशीम घेऊन वली दादच्या झोपडीत गेला.

“नको नको, हे तर आणखीनच वाईट! मी काय करू या सुंदर, तलम रेशमाचं?”

“तू ते दुसऱ्या कुणालातरी देऊ शकतोस,” व्यापाऱ्याने सुचवले.

वली दादने थोडा विचार केला. मग त्याने व्यापाऱ्याला विचारले, “मला सांग, जगात सर्वात आदर्श पुरुष कोण आहे?”

“सोपंय, नेकाबादचा तरुण राजा. मी त्याच्या राजवाड्यातही जातो अनेकदा. तीन दिवस पश्चिमेकडे प्रवास करावा लागतो त्यासाठी.”

“मग आणखी एक मेहरबानी कर माझ्यावर,” वली दाद आर्जव करू लागला. “पुढल्यावेळी तिथे जाशील तेव्हा हे रेशीम त्याला दे, माझ्या शुभेच्छांसोबत.”

व्यापाऱ्याला हसू आले, पण त्याने मान्य केले. पुढच्या वेळी तो नेकाबादला गेला तेव्हा त्याने राजाला ते रेशीम वली दादकडून भेटवस्तू म्हणून दिले.

“उत्तम आहे रेशीम!” राजा उद्गारला. “या बदल्यात तुझ्या मित्राने माझ्याकडून माझे सर्वोत्कृष्ट बारा घोडे घेतलेच पाहिजेत.”

व्यापारी बारा घोडे घेऊन वली दादकडे परतला.
“हे तर वाढतंच चाललय!” वृद्ध वली दाद गांगरला. “या बारा
घोड्यांचं मी काय करू?”

मग क्षणभर विचार करून वली दाद म्हणाला, “खरंतर ही
भेटवस्तू दुसऱ्या कुणालातरी मिळाली पाहिजे. ऐक, यातले दोन
घोडे तू घे आणि उरलेले घोडे खैस्तानच्या राणीला दे.”

व्यापाऱ्याला आता गंमत वाटू लागली. पण त्याने संमती दर्शवली. पुढच्यावेळी तो राणीच्या राजवाड्यात गेला तेव्हा त्याने घोडे राणीला देऊन टाकले.

राणी गोंधळली. ती प्रधानाकडे कुजबुजली, “हा वली दाद सारखं भेटवस्तू का पाठवतोय? मी तर त्याला ओळखतसुद्धा नाही!”

प्रधान म्हणाला, “तुम्ही त्याचा आत्मविश्वास खच्ची का करत नाही? त्याला इतकी मौल्यवान भेटवस्तू पाठवा की तो तिच्याशी बरोबरी करूच शकणार नाही.”

म्हणून राणीने बारा घोड्यांच्या बदल्यात वली दादकडे वीस खेचरे पाठवली. खेचरांवर चांदी लादली होती.

व्यापारी खेचरांसोबत वली दादच्या झोपडीत परतला. वली दाद असहायपणे म्हणाला, “ही खेचरं मिळण्यासारखं काय मोठं काम केलंय मी? मित्रा, या वृद्ध माणसावर दया करा. यातली दोन खेचरं आणि त्यावरची चांदी तू ठेव. बाकीची खेचरं आणि चांदी नेकाबादच्या राजाकडे घेऊन जा.”

व्यापारी अस्वस्थ झाला. पण तो वली दादची विनंती नाकारू शकला नाही. काही दिवसांनंतर तो चांदी लादलेली खेचरे घेऊन नेकाबादच्या राजासमोर गेला.

राजासुद्धा गोंधळला. त्याने आपल्या प्रधानाकडे सल्ला मागितला.

“कदाचित, हा वली दाद स्वतःला तुमच्यापेक्षा मोठाबिठा समजतोय. त्याला अशी भेटवस्तू पाठवूया की तो तिच्याशी बरोबरीच करू शकणार नाही.”

म्हणून राजाने वीस उंट, सोन्याचे लगाम असलेले आणि रेशमी रिकीब असलेले वीस घोडे, पाठीवर सोन्याची बैठक असलेले वीस हत्ती आणि त्यांच्या देखभालीसाठी वीस गणवेशधारी सेवक वली दादकडे पाठवले.

राजाने दिलेले सेवक आणि प्राणी घेऊन व्यापारी वली दादच्या झोपडीत आला तेव्हा वली दाद चिंतित झाला. “माझं दुर्दैव कधी संपणार? कृपया, तू क्षणभरही इथे थांबू नकोस. प्रत्येक प्रकारचे दोन प्राणी तू स्वतःसाठी ठेव आणि उरलेले सगळे खैस्तानच्या राणीकडे घेऊन जा.”

“मी परतपरत कसा जाऊ राणीकडे?” व्यापाऱ्याने नापसंती दर्शवली. पण वली दादने गयावया केली. मग व्यापारी शेवटचं फक्त एकदाच जाण्यास तयार झाला.

यावेळी वली दादने पाठवलेल्या भेटवस्तुंचा थाट पाहून राणी स्तंभित झाली. तिने आपल्या प्रधानाशी सल्लामसलत केली.

“हे तर स्पष्ट दिसतंय,” प्रधान म्हणाले, “हा मनुष्य आपल्याशी विवाह करू इच्छितोय. त्याने पाठवलेल्या वस्तू मौल्यवान आहेत. तुम्ही त्याची भेट घ्यायला हवी.”

राणीने असंख्य घोडे, उंट आणि हत्ती असलेला एक काफिला तयार ठेवण्याचा आदेश दिला. भीतीने थरथर कापणाऱ्या व्यापाऱ्याला वाटाड्या बनवून राणी आणि तिचे दरबारी महान वली दादला भेटायला निघाले.

तिसऱ्या दिवशी काफिल्याने एके ठिकाणी तळ ठोकला. राणीने व्यापाऱ्याकरवी वली दादकडे ती आल्याचा संदेश पाठवला.

व्यापाऱ्याचा संदेश ऐकताच वली दादचा चेहरा पडला. “अरे देवा!” थकल्या स्वरात तो म्हणाला. “आता मला माझ्या या साऱ्या मूर्खपणाची चांगलीच किंमत चुकवावी लागणार. मला स्वतःला, तुला आणि राणीलासुद्धा खूप शरम वाटेल, असं वागलोय मी. आता काय करायचं?”

“आता काहीच करता यायचं नाही,” व्यापारी म्हणाला आणि तो काफिल्याकडे परतला.

पुढल्या दिवशी पहाट होण्यापूर्वीच वली दाद उठला. “माझी लाडकी झोपडी ती! निरोप घेतो तुझा. पुन्हा कधी भेट व्हायची नाही आपली.”

वृद्ध वली दाद झोपडीतून बाहेर पडला. पण थोडे दूर गेल्यावर त्याला मागून कुणाचातरी आवाज ऐकू आला.

“कुठे चाललायस वली दाद?”

वली दादने मागे वळून पाहिले. त्याला दोन अतिशय सुंदर स्त्रिया दिसल्या. त्या स्वर्गातील पऱ्या होत्या, हे त्याने जाणले.

वली दाद गुडघ्यांवर बसून रडू लागला, “मी मूर्ख आहे. मला जाऊ दे. मी शरमेने अर्धमेला झालोय.”

“शरम तुझ्यानजिक फिरकूच शकत नाही,” एक परी म्हणाली. “तुझे कपडे जीर्ण-फाटके असतील, पण तुझं हृदय राजाचं आहे.”

परीने वली दादच्या खांद्याला स्पर्श केला. क्षणातच त्याच्या अंगावर जीर्ण-फाटक्या कपड्यांच्या जागी सुंदर कपडे दिसू लागले. त्याच्या डोक्यावर दागिन्यांनी मढलेली पगडी आली. त्याच्या हातात गंजलेल्या विळ्याऐवजी चमकदार छडी दिसू लागली.

“परत फिर. जसं घडायला हवं तसंच घडेल,” दुसरी परी म्हणाली.

वली दादने वळून मागे पाहिले. जिथे त्याची झोपडी होती, तिथे आता एक भव्य राजवाडा सूर्यप्रकाशात दिमाखाने चमकत होता. वली दादला आश्चर्याचा धक्का बसला. त्याने वळून पऱ्यांकडे पाहिले. पण त्या गायब झाल्या होत्या.

वली दाद राजवाड्याकडे चालू लागला. आत प्रवेश करताना द्वारावरच्या रक्षकांनी त्याला प्रणाम केला. सेवक झुकून त्याला मुजरा करू लागले आणि पाहुण्यांचे स्वागत करण्यासाठी तयारी करू लागले.

वली दाद राजवाड्यातील असंख्य खोल्यांमधून फिरू लागला. तेथील श्रीमंती आ वासून पाहू लागला. अचानक तीन सेवक धावत त्याच्यापाशी आले.

“पूर्वेकडून एक काफिला आलाय,” एका सेवकाने वर्दी दिली.

“नाही, काफिला पश्चिमेकडून आलाय,” दुसरा सेवक म्हणाला.

“नाही, दोन्ही दिशांकडून काफिले आलेयत,” तिसरा सेवक बोलला.

आश्चर्यचकीत होऊन वली दाद बाहेर धावला. राजवाड्यासमोर दोन्ही काफिले येऊन पोहोचले होते. पूर्वेकडून दागिन्यांनी मढलेली राणी आली होती. पश्चिमेकडून एका ऐटदार घोड्यावर बसून राजा आला होता.

वली दाद त्वरीत राणीकडे गेला.

“प्रिय वली दाद, अखेर आपली भेट झालीच,” खैस्तानची राणी म्हणाली. “पण तो उदार राजा कोण आहे?”

“मला वाटतं, तो नेकाबादचा राजा आहे, राणीसरकार,” वली दाद म्हणाला. “पण मी खात्री करून येतो.”

वली दाद राजाकडे गेला.

“प्रिय वली दाद, इतक्या सुंदरसुंदर भेटवस्तू पाठवणाऱ्या व्यक्तिला मला खूप भेटावसं वाटत होतं,” नेकाबादचा राजा म्हणाला. “पण ती सुंदर राणी कोण आहे?”

“ती खैस्तानची राणी आहे, महाराज,” वली दाद स्मित करत म्हणाला. “या, तुमची ओळख करून देतो राणीशी.”

अशा प्रकारे, नेकाबादचा राजा आणि खैस्तानची राणी यांची भेट झाली. ते दोघे पाहाताक्षणीच प्रेमात पडले. काही दिवसांनी वली दादच्याच राजवाड्यात त्यांचे लग्नही झाले. कित्येक दिवस त्यांचा लग्नसोहळा साजरा होत होता.

शेवटी, वली दादने सगळ्या पाहुण्यांना निरोप दिला. पुढल्या दिवशी तो पुन्हा पहाटेपूर्वीच उठला आणि गुपचुप राजवाड्याबाहेर पडून चालू लागला.

थोडे दूर गेल्यावर त्याला मागून आवाज ऐकू आला.

“कुठे चाललायस वली दाद?”

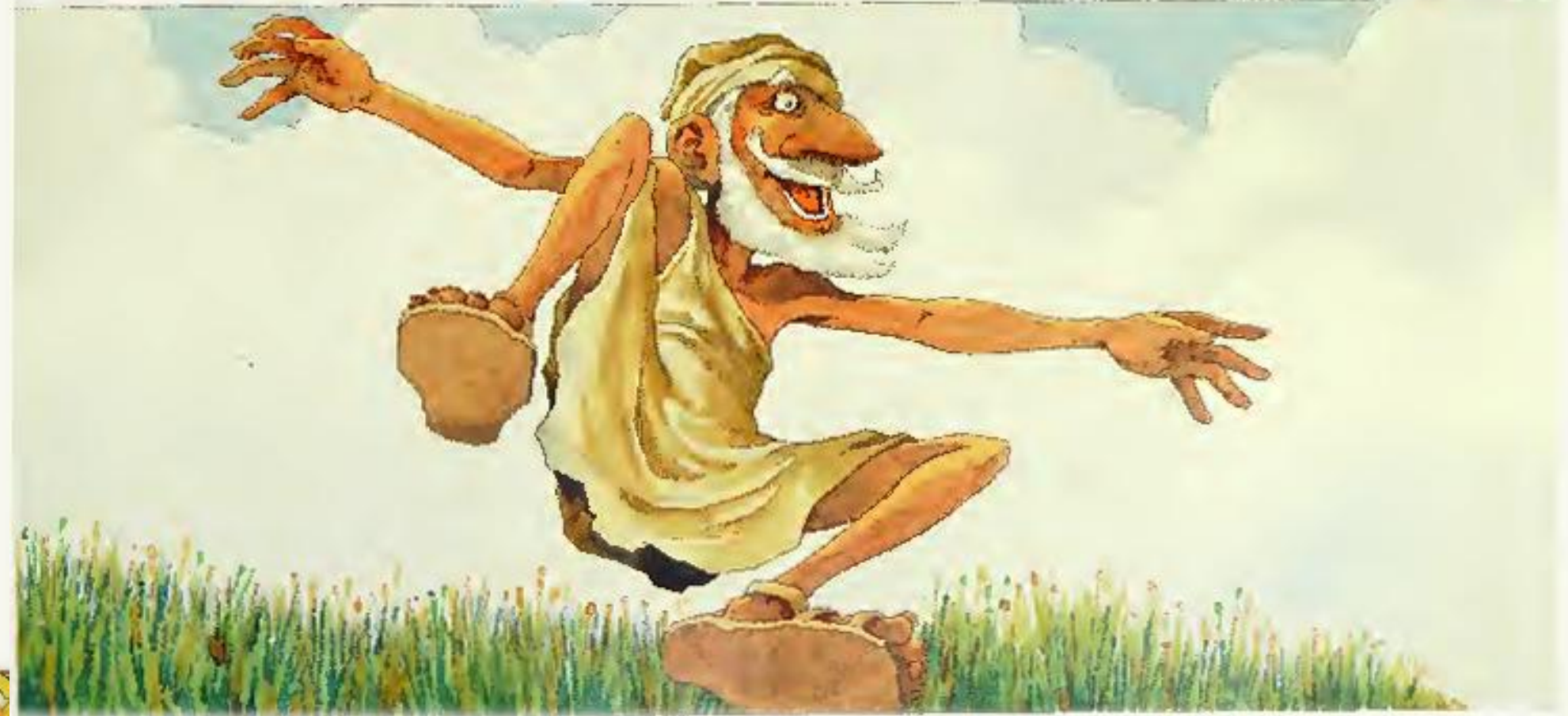
वली दादने मागे वळून पाहिले. त्याला स्वर्गातील पऱ्या दिसल्या.

वली दाद गुडघ्यांवर बसला.

“मी मूर्ख आहे, मागेच सांगितलंय तुम्हाला. मला जे काही मिळालं, त्याचा मला आनंद व्हायला हवा. पण....”

“काही बोलू नकोस,” दुसरी परी म्हणाली. “तुझ्या मनातली इच्छा जरूर पूर्ण होईल.” तिने वली दादला स्पर्श केला.

आणि वली दाद पुन्हा पहिल्यासारखा गवत कापू लागला. आपल्या छोट्याशा झोपडीत तो आनंदाने राहू लागला. कधीकधी त्याला राजा आणि राणी यांची आठवण होत असे. पण त्यांना पुन्हा कधी भेटवस्तू पाठवायची नाही, याची त्याने पुरेपूर काळजी घेतली.

समाप्त

